

עד :

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

חלבו דבאי. בקוטרם לא גרים ליה דשמיטת דשלייל איירי ולא גרסיין אלא חלבו דגיד דלא איירי צבחה אלא בשלייל ור"מ אומר שיש לייבש הגירסא וה"פ חלבו דמאי אילימא חלבו דשלייל כלומר דגוף דשלייל כגון חלב הכליות ושעל הקרב ואח"כ לאפוקי מחלב דגיד דשלייל והא מפלג פליגי דש"ר יהודה חלבו וגיד דשלייל של בן ט' אלא חלבו דגיד דלא פליג ר"מ אלא לענין שמיטה אבל חלבו דגידו שרי והא דקאמר לעיל למעוטי חלבו וגידו כלומר היינו חלבו דגידו ורי נמי וגידו נקט לקטנות דש"ר ב' הא פליג ר"מ ואמר אפי' חלב דגיד וקטנות דשלייל מדקמיני כל מקום שהוא משמע אפילו דשלייל וקמיני חוץ שומט מעיקרו וגם מחטט אחריו משמע דאכרי אפילו קטנות וכו' קאמר חלבו דגיד היה מני למיסק מי"מ אמאי נקט רבי אושעיא אלא על עסקי שמיטה בלבד כיון דפליגי ג' נמי בחלב כליות ודקרב סודגיד דשלייל אלא ועדיפא פריך בדבכל גיד נמי פליגי והאי עממא נמי לא קאמר למעוטי דמו דהוי לכו"ע כרת משום דאלא על עסקי שמיטה קאמר ואכתי תקשה לן הא פליגי נמי בחלבו וגידו ולכן הולך לומר דאלא על עסקי אכילה בלבד אמתו והא דפליגי צבורו ואת בנו בכלל אכילה הוא: **למעוטי** רובעו. דס"ד גרע מנהמה מפרסמא דמיני רובע כלמיתין כ"פ העור והרובע (לקמן דף קס"א): אי נמי התם הינו מילי כגון ישראל צטמטה וענדו כוכני' צטסורה אכל הכא דנשמיטה ו' משמריא נחילה סלקא דעמך לא מתייב: **דגמר** שה שפסחה. פירש בקוטרם דפסח פסול משום וילא דפי' וילא דפי' לומר כן דל"כ לר"מ היאך פודין זו דלמר לעיל דלוינא דר"מ שה מעליה הוא ופודין זו אלא מיפסול מעטס שמיטה וטלון פודין בשמיטה דלמר כפ"ק דצבורות (דף י"ג).

ר"ש שוורי. בגמרא (ע"ה): פריך היינו תנא קמא: **קרעה**. לבנהמה בלא שמיטה: **גב' לא ילכו זו**. בשלייל זה להקל: **אלא על עסקי שמיטה בלבד**. אבל לשאר דבריו מודו רבנן דצבחה מעלייתא היא: **למעוטי חלבו וגידו**. דכיון דמלאוהו חי חדשים ואירא גרמי לאסור חלבו וגידו: **חלבו דמאי**. אע"פ שהוא בכל הספרים אמת הדבר שהוא שבט ולא יש חכם אשר יושיענו על כנו דהיינו צעי חלבו דמאי והא דמאי לילא לאוקומי מילתיה אלא בשלייל דבן ט' חי דהא עליה קאי אלא בפרק דגיד הגשעה גרסיין לה לכולהו כי אהא ואגב שיטפא דגירסא אישכבשו בה למיגרס' הכל. והכי גרסיין לה. והכי פירושו והא דתניא כו' ור"מ אלוור א"ר אושעיא מחלוקת כו' עד ור' יהודה לשיטתו אלא אי אמתר כו' ולא גרסיין כהאי פירקה אלא חלבו דגיד אכל כפ' גיד הגשה גרסיין לה. והכי פירושו והא מייפלג פליגי בין מחלבו דין גיד דתניא אסור וכדמפרש כגן ט' חי דקסרי חדשים ואירא גרמי ואע"פ ששמיטה אמו והוא אלוור: **והלך ר"מ לשמיטה**. דמשוי ליה בהמה לענין שמיטה: **מעיקרו**. אפי' הניכל ועשרה צבשרה: **ונוממו עס השופי**. כלומר חסוכו צבשה לשופי ועל חמ הגבוה מן השופי דמיי לגיד ואסור מדרבנן אבל גרסיין של חלבו מותרין: **לא ילכו זו**. חכמים בשלייל צבשרו זה דלא משוי ליה בהמה: **אלא על עסקי אכילה**. לאוכלו בלא שמיטה ולאכלו חלבו וגידו: **למעוטי רובעו ומורש זו**. בכלאים צבור וחומר דודאי לוקה: **בחלבו**. של שלייל: **קורעו ומולאו אס דמו**. אולמא אפילו בן ט' דלכילי עלמא חלבו מותר קמיני מאני קורעו: **לומר שאין עונש כרת**. אפי' מחיר דקאמר לאו היתר לכמהה: **למאן קאמריין**. מי הוא הממיר חלבו: **לרבי יהודה**. דתקמי לעיל וחלבו מותר ולרי יהודה אמאי אין עונש כרת על מלך גרע מדס הממילת דלאו דס הנפש הוא וקממיב עליה ר' יהודה כרת: **צאורה**. כפ"ק דכריתות' מפרש ה' לאין תמיני דס: **כפסד**. דנקפא ליה מריבוא דכל דס: **איש ליה נטי' יסודה דס וכל דס**. כלומר כיון דר' יהודה לדס הממילת מריבוי דכל דס לייף אקושי מקיש כל דס לדס עממו: **כל היכא דמייביב ארס**. מתייב אלל דס והיכא דלא מתייב איעיקר דס כגון שליל שאין זו דס הנפש לא מתייב על דס איצטרו: **לפדות**. פטר חמור: **בכנ קפועה**. כ' צבשה לזנ ט' חי הנמלא צבחהמה שנשמיטה ובפסחות משווייו קמיצעיא ליה דאי בשוויי קיימא לן צצבורות (דף י"ג). דלפילו בשלקי מפרקיין: **כצבא דיקולא הוא**. ומגן צצבורות (דף י"ג). אין פודין בשמיטה: **כגון פקועה פסול דקיימא לן** (לעיל דף ל"ח): וייקרא כן פרט לוינא דופן: **כל מילי**. כגון פקועה: **מאי אהני ליה**. ומסתכל דהאי ממעט דכצבא דיקולא הוא וכי מרבי בעל מוס ונקבה קא מרבי: **איבעיא לכו**. עממא בהמה שמויה מהו למנותה רשון וכן ט' חי צצבטה שני: **מונין**. דמרי גופי ניעוה: **אין מונין**. אין מונין. ליה איהו מני היו ראשון דנעשה כאגו המתקשקש בקליפתו שומר שלו: **הבשר מנע נבלה דאמיא**. דכיון שהבשר צדס הוכשרה (ט) וכו': **ממאי אישכשר**. צבשה העובר שקבל טומאה מאכר: **בשמיטה**. כיון שהוא נימך בשמיטה הוכשר בה לטומאה וכו"ש דלמר שמיטה מכשרת ולא דס צב"פ (לעיל דף ל"ג): **עבר צבשה**. כן ט' חי שנמלא בשמיטה וגדל: **בשמיטה**

תורה אור השלש

1. שהקמים וקרן בן שנה יהיה לבסוף מן הבקשים ופן העוים הקרות.
2. וכל פטר חמור תפדה בשה ואם לא תפדה וטרפוהו וכל כבוד אדם בכניגן תפדה.

שיטה מקובצת

1. לכולהו כי הכא ואב שמיטה: **ג' לקטנות דש"ר** ופריך ונא פליגי ר"מ: **ג'** כיון דפליגי נמי בחלב כליות.

רבינו גרשו"ם

לא הילכו בו אלא על עסקי שמיטה כו'. לומר ר' מאיר דמתייב בשמיטה לא חושבו בהמה על הכל דלא חושבו בהמה אלא לענין שמיטה למעוטי חלבו וגידו דאין אסור: נוטה בשלייל. כלומר גיד הגשה נוטה בשלייל: והלך ר"מ לשיטתו. כלומר דר"מ חושבו בהמה מעליה ור' יהודה אין חושבו בהמה מעליה וכן טען שמיטה: ונכחו עס השופי. לומר חוחבו למעלה ואין לחקור אחריהם: שופי טלפא: רובעו וחורש בו. כלומר דתייב בהמה לא תייב כלאים ואינו חשוב בהמה לענין הרבה: וחורש בו דאינו תייב משום כלאים דחורשה דאינו חשוב בהמה דבגן לן דמתייב אגלאוי חורשה (מתייב) לא חורשו בשור ובחמור יתרו (ואינו) וכן פקועה אינו חשוב שור דמי כבשורא בעלמא: איתביה ר' יוחנן לרש ליקוש קורעו ומוציא את דמי בו. והא הכא לענין מצא בה בן ט' אמו ואע"פ דמי אסור ולענין בן ט' נמי אע"ג דלרבנן מותר בשמיטת אמו דאינו חשוב בהמה וחלבו מותר ואע"פ דמי אסור: אמר ר' יורא לומר שאין עונש כרת. ודאי אף לרש ליקוש אף לדברי הממיר בחלבו אסור ברבנו מדרבנן והאי דאמר מותר ברבנו. כלומר שאין עונש כרת: למאן קאמריין לרי'. כלומר מי הוא ממיר בחלבו ר' יהודה ולדברי אסרת אין עונש כרת. לא יהא אלא

הגהות הב"ח

1. ב"י דר"מ לא מייבין לן דכיון דלמר בן ט' חי טען שמיטה: ומ"מ דר"מ דממאי א"י וצבשה כולה הויה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

1. נ"י אלא לייק דממאי איתכשר: י"ב ע"י ככלל המאור: **ב' י"ב** ד"ה כן פקועה כהה כו' ח"י. מתקן כן ט' חי וי"ב ח"י ח"י ש"ל דצבחה דקא יולדת לרי חדשים דלמילא כפ"ק דצבורות:

מוסף רש"י

דס התמצית. של חולין וכל קדשים באהורה בלא ילא כרת. דכתיב כי נפש כל בער דמי נפשי הוא ורי עד כל אינלו ירת. ילא דס התמצית חליט דס הנפש יתמכר כריתות מפרש עממא תמסא לאין תמיני דס ומתייב ח' לדס הממילת פסוחו ס"ה כצבשרא דיקולא הוא. קולמ. כלומר בשמיטה דמי יאין פודין בשמיטה וצבורות י"ג. הישר מצע נבלה. צבשה העובר מנע אכר מן החי שהוא ממש נבלה. צבשרו הייבט (קטני): אי נמי אס מאכ עובר מן נבלה נמורה היי אכר מתחל שאל טמורה שמיטה אמו: **כיון עב** ובעיניו לרבי סתו. מצע טרפה שחוטת. שאכר היולא עדיין הוא מחובר בשפת שמיטה. אע"פ שאין שמיטה מתירה נחילה משבתה מדי נבלה. טעניה שמיטה מתירה. וטעמיה מפרש כמתי' ומפרש כפירין (ע"ה) כצבשר שמיטה מלי מצע שין למינהו מה ומפרש שמיטה שמיטה ומפרש את המוקשים מדרבנן: **לרבי סתו** ובעיניו קול ע"ה.